

Sproghjælp

Find ledsætning

En ledsætning (bisætning) kan ikke stå alene fordi den er led i en anden sætning. Ledsætningen kan være et sætningsled eller en del af et sætningsled, men ikke en selvstændig ytring. Ledsætninger indeholder et verballed (udsagnsled) og et subjekt (grundled). Det kan nogle gange være svært at finde ledsætningerne.

Fire hjælperegler til at finde ledsætninger

1. Ledsætninger kan ofte genkendes på det ord de indledes med

- ❗ *Han fortalte **at** han skulle ud at rejse (at han skulle ud at rejse er ledsætning).*
- ❗ *Hun nåede at komme **inden** timen gik i gang (inden timen gik i gang er ledsætning).*
- ❗ *Ved du **hvor** kantinen ligger? (hvor kantinen ligger er ledsætning).*
- ❗ *Helle elsker film **som** ender lykkeligt (som ender lykkeligt er ledsætning).*

Sommetider udelades konjunktionen (bindeordet).

- ❗ *Han sagde han skulle ud at rejse. (Ordet **at** er udeladt).*
-

2. Ikke-prøven

Hvis man kan placere ordet *ikke* mellem subjekt (grundled) og verballed (udsagnsled) (mellem kryds og bolle), så er sætningen en ledsætning.

Sammenlign:

- ❗ *Han skulle **ikke** ud at rejse (helsætning).*

– med:

- ❗ *(Han fortalte) **at** han **ikke** skulle ud at rejse (ledsætning).*

Læg mærke til hvordan **ikke** i helsætningen står efter subjektet *han* og verballeddet *skulle*, mens det i ledsætningen placeres imellem.

Sproghjælp

3. Bytte om-prøven

Hvis man er i tvivl om hvor mange ord der hører med til ledsætningen, kan man prøve at bytte om på ledsætningen og helsætningens rækkefølge.

! *Vi skal hoppe på trampolin hvis vejret holder.*
– kan byttes om og blive til

! *Hvis vejret holder, skal vi hoppe på trampolin.*

Når man bytter om på leddene, kan man se at *hvis* hører sammen med *vejret holder* og ikke flere af sætningens ord. *Hvis vejret holder* er ledsætningen, og resten er helsætningsstammen.

4. Udskiftningsprøven

Udskiftningsprøven går ud på at udskifte en ordgruppe med et enkeltord for at se hvor stor en del af sætningen der hører sammen. Det der lader sig udskifte på en gang, udgør en ledsætning (eller et sætningsled).

! *Han lovede at han ville lede efter sine skøjter i kælderen.*

! *Han lovede **noget** (noget erstatter objektet (genstandsleddet), som her er en ledsætning).*

! *At hun kommer for sent, er også irriterende*

! ***Det** er også irriterende (det erstatter subjektet (grundleddet), som her er en ledsætning).*

! *Hun gør det fordi hun elsker sin hamster*

! *Hun gør det **hvorfor/derfor** (hvorfor/derfor erstatter adverbialet (billeddet), som her er en ledsætning).*
